

BALVU NOVADA PAŠVALDĪBA
BALVU NOVADA DOME

Reģ. Nr.90009115622, Bērzpils iela 1A, Balvi, Balvu novads, LV-4501, tālrunis +371 64522453
fakss+371 64522453, e-pasts: dome@balvi.lv

Balvos

PIELIKUMS

Balvu novada domes
2023.gada 24.augusta
lēmumam (sēdes prot. Nr.11, 3.§)

PASKAIDROJUMA RAKSTS

par Balvu novada domes 2023.gada 24.augusta saistošo noteikumu Nr.13/2023
“Par pabalstiem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem un
audžuģimenēm Balvu novadā” projektu

Paskaidrojuma raksta sadaļa	Norādāmā informācija
1. Mērķis un nepieciešamības pamatojums	<p>Saistošo noteikumu izdošanas mērķis ir noteikt pabalstu veidus, to apmēru, piešķiršanas un izmaksas kārtību bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajam bērnam, kurš ir ārpusģimenes aprūpē un pēc pilngadības sasniegšanas līdz 24 gadu vecumam un audžuģimenei Balvu novada pašvaldībā (turpmāk – pašvaldība). Saistošajos noteikumos tiek saglabāti pabalstu veidi kādi noteikti ar Balvu novada domes 2021.gada 23.septembra saistošajiem noteikumiem Nr.8/2021 “Par pabalstiem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem un audžuģimenēm Balvu novadā”.</p> <p>2023.gada 1.janvārī stājies spēkā jaunais Pašvaldību likums un spēku zaudējis likums “Par pašvaldībām.” Pašvaldību likuma pārejas noteikumu 6.punktā noteikts, ka dome izvērtē uz likuma “Par pašvaldībām” normu pamata izdoto saistošo noteikumu atbilstību šim likumam un līdz 2024.gada 30.jūnijam izdod jaunus saistošos noteikumus atbilstoši Pašvaldību likumā ietvertajam pilnvarojumam.</p> <p>Balvu novada domes 2021.gada 23.septembra saistošie noteikumi Nr.8/2021 “Par pabalstiem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem un audžuģimenēm Balvu novadā” izdoti saskaņā ar likuma “Par pašvaldībām” 43.panta trešo daļu. Līdz ar to šo saistošo noteikumu izdošanas tiesiskais pamats neatbilst Pašvaldību likumā ietvertajam pilnvarojumam un nepieciešams tos izdot no jauna.</p> <p>2023.gada 1.jūlijā stājās spēkā grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā, kur tika noteikta ekonomiski pamatota un vienota metodoloģija minimālo ienākumu sliekšņu noteikšanā, līdz ar to tika izdoti Ministru kabineta 2023.gada 27.jūnija noteikumi Nr.347 ”Grozījumi Ministru kabineta 2005.gada 15.novembra noteikumos Nr. 857 "Noteikumi par sociālajām garantijām bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajam bērnam, kurš ir ārpusģimenes aprūpē, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes</p>

beigšanās" (turpmāk – MK noteikumi). MK noteikumos ar 2023.gada 1.jūliju ir mainīti pabalstu aprēķināšanas metodoloģijas nosacījumi un pabalstu apmēra turpmākā pārskatīšanas kārtība vienreizējam pabalstam patstāvīgas dzīves uzsākšanai, pabalstam ikmēneša izdevumiem un vienreizējam pabalstam sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei.

Salīdzinot ar aktuālajiem Balvu novada domes 2021.gada 23.septembra saistošajiem noteikumiem Nr.8/2021 “Par pabalstiem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem un audžuģimenēm Balvu novadā”, saistošie noteikumi noteiks vienreizēju pabalstu patstāvīgas dzīves uzsākšanai un pabalstu ikmēneša izdevumiem sliekšni procentuālā apmērā, to nosakot % apmērā no Centrālās statistikas pārvaldes tīmekļvietnē publicētās minimālo ienākumu mediānas uz vienu ekvivalento patērētāju mēnesī (turpmāk - ienākumu mediāna), kā arī tiks palielināts vienreizējais pabalsts sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei, to nosakot vienādu ar ienākumu mediānu, kurai piemērots koeficients 1,7 (noapaļots līdz pilniem euro) un tiks precizēta pabalsta ēdināšanas izdevumu apmaksai.

2023.gadā jaunie minimālo ienākumu sliekšņi stājās spēkā no 2023.gada 1.jūlija, bet turpmāk, sākot ar 2024.gadu, tie tiks pārskatīti katra gada janvārī. Ja minimālo ienākumu mediāna pārskata gadā samazinās, minimālo ienākumu sliekšņus nepārskata.

Atbilstoši Centrālās statistikas pārvaldes publicētās aktuālās minimālo ienākumu mediānas uz vienu ekvivalento patērētāju mēnesī apmēram un Labklājības ministrijas aprēķiniem atvietoējums plānojams šāds:

TA piemērojamais	Mediāna	20%	25%	30%	40%	50%	60%	
2023	626,57	125	157	188	251	313	376	Fakts
2024	700,51	140	175	210	280	350	420	Prog- noze
2025	756.55	151	189	227	303	378	454	Prog- noze
2026	813.29	163	203	244	325	407	488	Prog- noze
2027	863.71	173	216	259	345	432	518	Prog- noze
2028	906.9	181	227	272	363	453	544	Prog- noze

MK noteikumi nosaka, ka pilngadību sasniegušajam bērnam vienreizējā pabalsta patstāvīgas dzīves uzsākšanai ir ne zemāks par 40 procentiem (251,00 euro 2023.gadā), noapaļots līdz pilniem euro, no ienākumu mediānas un bērnam ar invaliditāti kopš bērnības – ne zemāks par 60 procentiem (376,00 euro 2023.gadā), noapaļots līdz pilniem euro, no

ienākumu mediānas.

Šobrīd Balvu novada domes 2021.gada 23.septembra saistošo noteikumu Nr.8/2021 "Par pabalstiem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem un audžuģimenēm Balvu novadā" aktuālā redakcija nosaka, ka pilngadību sasniegušajam bērnam vienreizējais pabalsts patstāvīgas dzīves uzsākšanai ir 218,00 *euro* apmērā, un personām ar invaliditāti kopš bērnības ir 327,00 *euro*. Pabalsta apmērs neatbilst MK noteikumos noteiktajam, tā apmērs ir nosakāms atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam minimālajam apmēram, un tas ir, pilngadību sasniegušajam bērnam vienreizējais pabalsts patstāvīgas dzīves uzsākšanai ir 40 procentu apmērā (251,00 *euro* 2023.gadā), noapaļots līdz pilniem *euro*, no ienākumu mediānas un bērnam ar invaliditāti kopš bērnības – 60 procentu apmērā (376,00 *euro* 2023.gadā), noapaļots līdz pilniem *euro*, no ienākumu mediānas.

MK noteikumos pabalsta ikmēneša izdevumiem apmērs ir noteikts ne zemāks par 20 procentiem (125,00 *euro* 2023.gadā), noapaļots līdz pilniem *euro*, no ienākumu mediānas un personām ar invaliditāti kopš bērnības - ne zemāks par 30 procentiem (188,00 *euro* 2023.gadā), noapaļots līdz pilniem *euro*, no ienākumu mediānas.

Šobrīd Balvu novada domes 2021.gada 23.septembra saistošo noteikumu Nr.8/2021 "Par pabalstiem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem un audžuģimenēm Balvu novadā" aktuālā redakcija nosaka, ka pabalsts ikmēneša izdevumiem ir 125,00 *euro* apmērā, un personām ar invaliditāti kopš bērnības ir 163,00 *euro*. Pabalsta apmērs personām ar invaliditāti kopš bērnības neatbilst MK noteikumos noteiktajam, tā apmērs ir nosakāms atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam minimālajam apmēram, un tas ir, - pabalsta ikmēneša izdevumiem apmērs ir 20 procenti (125,00 *euro* 2023.gadā), noapaļoti līdz pilniem *euro*, no Centrālās statistikas pārvaldes publicētās aktuālās minimālo ienākumu mediānas un personām ar invaliditāti kopš bērnības - 30 procenti (188,00 *euro* 2023.gadā), noapaļoti līdz pilniem *euro*, no ienākumu mediānas.

MK noteikumos ir noteikts, ka vienreizēja pabalsta sadzīves un mīkstā inventāra iegādei apmērs nedrīkst būt mazāks par ienākumu mediānu, kurai piemērots koeficients 1,7 (noapaļots līdz pilniem *euro*). Tādējādi no 2023.gada 1.jūlija pabalsts tiek noteikts 1065 *euro* (626,57x1,7).

Šobrīd Balvu novada domes 2021.gada 23.septembra saistošo noteikumu Nr.8/2021 "Par pabalstiem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem un audžuģimenēm Balvu novadā" aktuālā redakcija nosaka, ka vienreizējā pabalsta sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei ir 820,05 *euro*, Pabalsta apmērs neatbilst MK noteikumos noteiktajam, tā apmērs ir nosakāms atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam minimālajam apmēram.

Pārējo pabalstu apmēri netiek mainīti.

Atbilstoši MK noteikumu regulējumam saistošajos noteikumos tiek noteikts, ka pabalstu ikmēneša izdevumiem izmaksā pilngadību sasniegušajam bērnam, ja viņš mācās kādā no Izglītības likumā noteiktajām izglītības pakāpēm - pamatizglītība, vidējā, vidējā profesionālā izglītība,

	<p>augstākā izglītība, nevērtējot “sekmīgumu” kā kritēriju.</p> <p>Saistošajos noteikumos tiek noteikts, ka bērnam vai pilngadību sasniegušajam bērnam, kurš mācās cita novada vispārizglītojošajā izglītības iestādē vai līdz 24 gadu vecumam apgūst arodizglītību vai profesionālo vidējo izglītību Balvu novada vai cita novada izglītības iestādē tiek piešķirts pabalsts ēdināšanas izdevumu apmaksai. Bērnam vai pilngadību sasniegušajiem bērnam, kurš mācās Balvu novada vispārizglītojošajā izglītības iestādēs, brīvpusdienas tiek piešķirtas, saskaņā ar Balvu novada domes 2021.gada 26.augusta lēmumu (sēdes prot. Nr.9, 119.§) “Par brīvpusdienu piešķiršanu Balvu novada pašvaldības izglītības iestādēs”.</p> <p>Saistošie noteikumi nepieciešami, lai sniegtu materiālo atbalstu bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam, kurš ir ārpusģimenes aprūpē un pēc pilngadības sasniegšanas līdz 24 gadu vecumam un audžuģimenei, lai saistošajos noteikumos noteikto pabalstu apmērus un piešķiršanas kārtību noteiktu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam, precizētu pabalsta ēdināšanas izdevumu apmaksai piešķiršanas kārtību, lai atvieglotu iedzīvotājiem pabalsta ēdināšanas izdevumu apmaksai pieprasīšanas kārtību un mazinātu administratīvo slogu, saistošie noteikumi nepieciešami, jo likumā "Par palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā" 25.²panta piektajā daļā noteikts, ka pašvaldība domes saistošajos noteikumos paredz kārtību, kādā izmaksājams mājokļa pabalsts bez vecāku gādības palikušajam bērnam, Ministru kabineta 2005.gada 15.novembra noteikumu Nr.857 "Noteikumi par sociālajām garantijām bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam, kurš ir ārpusģimenes aprūpē, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās" 22.punktā noteikts, ka pašvaldības saistošajos noteikumos ir tiesīgas noteikt papildu atvieglojumus bērnam, kā arī pilngadību sasniegušajam bērnam un Ministru kabineta 2018.gada 6.jūnija noteikumu Nr.354 "Audžuģimenes noteikumi" 78.punktā noteikts, ka pabalstu bērna uzturam un pabalstu apgērbu un mīkstā inventāra iegādei audžuģimenei izmaksā no tās pašvaldības budžeta līdzekļiem, kura noslēgusi līgumu ar audžuģimēni.</p>
<p>2. Fiskālā ietekme uz pašvaldības budžetu</p>	<p>Vienreizējais pabalsts patstāvīgas dzīves uzsākšanai pilngadību sasniegušajam bērnam 2023.gadā plānots 11 (no tiem 1 personai ar invaliditāti) pilngadību sasniegušajiem bērniem, līdz 2023.gada 1.jūlijam pabalstu saņēmuši 8 pilngadību sasniegušie bērni, salīdzinot ar šobrīd noteikto pabalsta apmēru, šī pabalsta apmērs palielināsies par 33,00 <i>euro</i> un personām ar invaliditāti kopš bērnības par 49,00 <i>euro</i>, 2023.gadā palielināsies par 148,00 <i>euro</i> (33x3+49x1).</p> <p>Vienreizējais pabalsts sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei pilngadību sasniegušajiem bērnam 2023.gadā plānots 11 (no tiem 1 personai ar invaliditāti) pilngadību sasniegušajiem bērniem, līdz 2023.gada 1.jūlijam pabalstu saņēmuši 8 pilngadību sasniegušie bērni, salīdzinot ar šobrīd noteikto pabalsta apmēru, pabalsts palielināsies par 244,95 <i>euro</i> - 2023.gadā palielināsies par 734,85 <i>euro</i> (244,95 x3).</p> <p>Pabalsts ikmēneša izdevumiem pilngadību sasniegušajam bērnam, 2023.gadā plānots 31 (no tiem 1 personai ar invaliditāti) pilngadību sasniegušajiem bērniem, līdz 2023.gada 1.jūlijam pabalstu saņem 23</p>

	<p>pilngadību sasniegušie bērni, salīdzinot ar šobrīd noteikto pabalsta apmēru, pabalsts palielināsies personām ar invaliditāti kopš bērnības par 25,00 EUR, pabalstu 2023.gadā saņem 1 bērns, no 2023.gada septembra mēneša pabalstu varēs saņemt vēl 1 pilngadību sasniegušais bērns ar invaliditāti, pabalsts var palielināties par 250,00 euro (25x1x6 +25 x1x4).</p> <p>Prognozējams, ka papildus plānotajam, budžeta izdevumi 2023.gadā palielināsies par 1132,85 euro.</p> <p>Saistošo noteikumu īstenošanai finansējums ik gadu tiek paredzēts pašvaldības budžetā.</p> <p>Saistošo noteikumu izpilde tiks īstenota esošo cilvēkresursu ietvaros, papildus resursi sakarā ar jaunu institūciju vai darba vietu veidošanu un esošo institūciju kompetences paplašināšana, lai nodrošinātu saistošo noteikumu izpildi, nav nepieciešama.</p>
3. Sociālā ietekme, ietekme uz vidi, iedzīvotāju veselību, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, kā arī plānotā regulējuma ietekme uz konkurenci	<p>Saistošie noteikumi pozitīvi ietekmēs bāreņus un bez vecāku gādības palikušos bērnus, tas uzlabos viņu sociālo situāciju un dzīves kvalitāti.</p> <p>Ietekme uz vidi – nav attiecināms.</p> <p>Ietekme uz iedzīvotāju veselību – tiks sniegts atbalsts veselības aprūpes nodrošināšanai, kas uzlabos veselību.</p> <p>Saistošajiem noteikumiem nav ietekmes uz uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā un konkurenci.</p>
4. Ietekme uz administratīvajām procedūrām un to izmaksām	<p>Institūcija, kurā privātpersona var vērsties saistošo noteikumu piemērošanā ir Balvu novada Sociālā pārvalde.</p> <p>Nav paredzamas papildu administratīvo procedūru izmaksas.</p>
5. Ietekme uz pašvaldības funkcijām un cilvēkresursiem	<p>Nodrošināt iedzīvotājiem atbalstu sociālo problēmu risināšanā, kā arī iespēju saņemt sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus, ir pašvaldības autonomā funkcija saskaņā ar Pašvaldību likuma 4.panta pirmās daļas 9.punktu. Saistošo noteikumu izpildes administrēšanu nodrošinās Balvu novada Sociālā pārvalde, jaunas darba vietas netiks veidotas, jauni pienākumi vai uzdevumi esošajiem darbiniekiem netiks noteikti.</p>
6. Informācija par izpildes nodrošināšanu	<p>Nav noteikta atšķirīga izpildes kārtība no izpildes kārtības, kāda noteikta ar Balvu novada domes 2021.gada 23.septembra saistošajiem noteikumiem Nr.8/2021 “Par pabalstiem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem un audžuģimenēm Balvu novadā”. Saistošo noteikumu izpildes nodrošināšanai papildus resursi un pašvaldības institūciju struktūras izmaiņas nav nepieciešamas.</p>
7. Prasību un izmaksu samērīgums pret ieguvumiem, ko	<p>Saistošie noteikumi pozitīvi ietekmēs bāreņus un bez vecāku gādības palikušos bērnus, jo palielināsies tiem sniegtais materiālais atbalsts, tas veicinās izglītības iegūšanu, kas ilgtermiņā dos iespēju iegūt labi atmaksātu darbu.</p>

sniedz mērķa sasniegšana	Plānotās izmaksas palielināsies, taču ieguvumi ir būtiski visai sabiedrībai kopumā.
8. Izstrādes gaitā veiktās konsultācijas ar privātpersonām un institūcijām	Jautājums izskatīts un atbalstīts Sociālās un veselības aprūpes jautājumu komitejā. Atbilstoši Pašvaldību likuma 46.panta trešajā daļā noteiktajam, saistošo noteikumu projekts tika publicēts Balvu novada pašvaldības oficiālajā tīmekļvietnē www.balvi.lv no 2023.gada 1.augusta līdz 2023.gada 15.augustam sabiedrības viedokļa noskaidrošanai. Viedokļi un priekšlikumi par saistošo noteikumu projektu nav saņemti.